

## Naročnina

Dnevna izdaja  
za državo SHS  
mesečno 20 Din  
polletno 120 Din  
celoletno 240 Din  
za inozemstvo  
mesečno 35 Din  
polletno 210 Din  
celoletno 420 Din  
za inozemstvo  
mesečno 140 Din

## SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov  
1 stoip. peti-vrste  
maloglasni po 150  
in 2 D, večji oglaš  
nad 45 mm višine  
po Din 250, velik  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškem delu  
vrstica po 10 Dir  
g. Pri večjem g  
naročilu popust  
Izide ob 4 zjutraj  
razen ponedeljka  
dneva po prezniki

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III  
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana  
pisma se ne sprejemajo, Uredništva  
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

## Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkov  
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.345  
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb  
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

1. novembra.

»O, kako se mi zemlja studi, če gledam  
v nebo!« je vzkliknil sv. Ignacij, ko je gledal  
k zvezdam.

Danes sv. Cerkev razgrinja pred nami  
nebo zvezd-vodnic; gledamo k svetnikom —  
ozorom vsega življenja.

Ob tem pogledu moramo biti žalostni, ob  
tej primeri nas je strah in groza in skrb za  
to ubogo pozemeljsko življenje sedanjih  
rodov.

Ob sliki na te junake kreposti, velikane  
duha, duše popolnosti, bi radi pozabili na  
zemeljsko revščino.

Pa ni to zmisel in namen današnjega  
praznika. Tudi sv. Ignacij je veselo delal in  
se gorče trudil v vinogradu Gospodovem,  
kot je Stvarnik ukazal vsem popotnikom.  
Nepremakljivo pogled v večne vzore mu je le  
vir neizčrpne moči. Nebo, vera in večnost so  
mu bili zaklad, v katerem je našel idealizem  
in junaštvo, kakršno nima para v človeštvu.

Legije svetnikov, ki naj gredo pred na-  
šimi duhovnimi očmi danes, so legije nekda-  
njih ljudi, kakršni smo mi, z vsemi težavami,  
ki nas teže. To so nekdanji člani člove-  
ške družbe, ki je bila polna napak kot da-  
našnja. Zato ta dan lažje kot sicer iščemo  
tvoze vere z interesi vsakdanjega življenja.

Naša dolžnost je, da pri tej priliki pod-  
črtamo ozko zvezo vere z javnim življenjem.  
Ta zveza se namreč ravno v naši politični  
javnosti tako pogosto in preprosto zanika.

Vsakdanji dogodki javnega življenja, ne  
le doma, ampak povsod, kažejo, kako globo-  
ko je padel zmisel za krepost, poštenost,  
rednost in lepoto. Korupcijske afele in poli-  
tični umori so samo najbolj groba, pa morda  
ne najhujša dejanja, ki so mogoča le v druž-  
bi brez junaštva, brez ljubezni, brez vere,  
brez Boga.

Današnja družba spoznava, da brez vere  
propada. Med mladino gre val verske pogo-  
bitve po vsem kulturnem svetu. To spoznanje  
je prodrlo.

Nima pa današnji mehki in zmehkuženi  
človek moči in junaštva, da bi izvoril in nosil  
ose posledice tega spoznanja. Zato tudi nima  
poguma, da bi v javnosti zagovarjal dosledno  
trdo pot k veri, k svetnikom-ozorom, k Bogu.

Vire junaštva in idealizma bomo našli  
le v večni svetosti. Le z njo bomo rešili pro-  
blem sedanjega javnega življenja in ustavili  
ginevanje čistega idealizma, preprostega, vse  
žrtovajočega junaštva. Brez te obnove pa ni  
obnove javnega življenja.

Junaštvo in žrtvovanje ne razumemo v  
materialnem, ne v materialističnem zmislu.  
Tega danes človeštvu ne manjka. Za najdrz-  
nejši polet se najde junak. Dobi se tudi tak,  
ki ne gre radi avanture, radi senzacije, am-  
pak iz ljubezni do stvari. Ta ljubezen, to ju-  
naštvo le nima cilja, ne prave smeri. Izobli-  
čilo se je enostransko v zgolj posvetno in  
popolnoma pozabilo na duševnost, pravost,  
na moralo. Napram tem osnovam srečnega  
življenja je današnja družba tako otopela,  
da so morilci njeni ozori in poverneži lju-  
bitelji ulice in predmet javnega oboževanja.

Kaj tu pomaga ves silen napor narodov,  
da se vzpostavijo. Dokler ne bodo našli prave  
smeri, dokler ne bodo zaželeli za večnimi  
ozori, je ves napor izgubljen.

V tej smeri pa je boj s samim seboj  
neobhoden začetek. In tu more cerkev člo-  
veštvu, ki razočarano nad lažnimi idejami,  
hiti za velikimi osebnostmi, pokazati na naj-  
popolnejše vzore. Vsi ti so vojevali boj naj-  
prej proti samemu sebi. Zato so bili notranje  
svobodni in s tem postali močni.

Kajti v tem je junaštvo, da moremo sa-  
mega sebe popolnoma pozabiti in se vsega  
žrtovati idealu. Zgodovina priznava, da je  
boj proti samemu sebi najtežji in ta zmaga  
največja. Današnji svet tega boja ne zmore,  
na to zmago niti ne misli.

Otopelost in brezbržnost za verske res-  
nice v zasebnem življenju je rodila svoje  
posledice v javnem življenju. Tu je najglob-  
lji vzrok. Človek-zasebnik je propadel; kot  
javni delavec tira družbo v propast.

Ne izgubajmo: živa, močna vera je  
asahnila, zato usiha življenje. Le v njej je  
ljubezen, ki vse žrtuje, le srečna večnost je  
plačilo, za katero je vsako trpljenje pre-  
majhno, le kraljestvo Kristusovo ima popol-  
noma zveste služabnike. Le v tej veri in v  
tem kraljestvu veljajo blagi z gore: uboštvo,  
ponižnost, miroljubnost, pravičnost, čistost.  
Samoprevara je, če te kreposti spoštujemo,  
njihov vir in temelj pa zametujemo.

V ljudski duši raste spoznanje. Gibanja,  
ki hočejo kaj pomeniti, bodo morala s tem

## Soglasje moč vlade

Seja ministrskega sveta — Vrsta novih zakonov pride pred skupščino — Dr. Korošec najboljši notranji minister

k Belgrad, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Danes od 11 do 13 se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so obravnavali resorne zadeve. Pokazala se je jaka volja vseh članov vlade za delo. Narodni skupščini, ki se bo verjetno sestala v ponedeljek, se bo predložila v tem zasedanju cela vrsta zakonov, ki so za državo in ljudstvo potrebni in ki bodo k naši notranji konsolidaciji mnogo pripomogli.

Vse vesti o latentni vladni krizi so izmišljene. V četverni koaliciji vlada popoln spo-  
razum ter je vlada močna dovolj, da izvede vsako akcijo nasproti vsakomur, ki bi skušal  
rušiti ugled in dobrobit domovine. Da uživa vlada zaupanje, ne samo med parlamentarci,  
ampak tudi med ljudstvom, so najboljšo pokazale volitve v Bosni, kjer je KDK navzlic de-  
magogiji izgubila veliko število pristašev, medtem ko so vladne stranke pridobile.

Ugleden član vlade je izjavil Vašemu dopisniku po današnji seji ministrskega sveta,  
da je dr. Korošec pokazal kot notranji minister svojo največjo sposobnost, ter da so se vo-  
litve vršile svobodno in v najlepšem redu. Vse vesti opozicijskega časopisa o pritisku,  
pretepih in spopadih med volitvami so neresnične. Na podlagi teh in drugih krink hoče  
skriti svoj veliki poraz, ki ga je v nedeljo doživel in ki je voditeljem KDK vzel vso sapo.

k Belgrad, 31. oktobra. (Tel. »Slov.«) Današnja »Pravda« poroča, da bo v vlado  
vstopil sam Ljuba Davidovič. V političnih krogih se smatra to vest še za prezgodnjo.  
Če bi kak klub četverne koalicije mislil, da bi bila v resoru, ki mu pripada, bolj kaka  
druga oseba iz njihovih vrst, je to popolnoma stvar dotičnega kluba. Član radikalnega  
kluba je izjavil o rekonstrukciji vlade sledeče: »Za sedaj to vprašanje ni aktualno. Mo-  
goče bo čez tri tedne. Mi bomo z delom nadaljevali trdno in marljivo. Na resore nihče  
od nas ni privezan. Radi splošnih koristi bomo radi odstopili svojim tovarišem. Glavno  
je, da se bo odslej dobro in marljivo delalo, da se dovršijo vsi važni posli. Gospod  
dr. Korošec ostane v vsakem slučaju predsednik vlade.«

## Sporazum mora priti

č Zagreb, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Kljub iz-  
javam, ki se pojavljajo iz vrst KDK proti Sav-  
čičevi akciji, se v zadnjem času jasno opaža,  
da ostopost, s katero se je posebno v zadnjem  
času odlikoval tisk KDK, ponehuje in da listi  
v mnogo večjo marnostjo premotrivajo politi-  
čni položaj. V zagrebških političnih krogih se  
to smatra kot želja, da KDK najde izhod iz  
tega položaja. To pa tem bolj, ker vsa opozi-  
cija KDK ne more vreči vlade, marveč bo  
moglo priti do spremembe samo s sporazum-  
nim sodelovanjem vladnih in opozicijskih  
strank.

»Riječ« napada belgrajske politične kro-  
ge. Obrča se proti pisanju nekaterih zagreb-  
ških listov, ki trde, da dr. Korošec ne želi  
podvzeti nobene lažje akcije proti KDK. »Ri-  
ječ« pravi, da bi dr. Korošec že postopal proti  
KDK, da pa se nečesa boji v Zagrebu, zato  
preganja pristaše KDK v Sloveniji. Iz Belgra-  
da prinaša »Riječ« vest, da bo s Savčičevo ak-  
cijo prišlo do koncentracijske volivne vlade in  
da voditelji četverne koalicije razpravljajo o  
modalitetah, ki bi se predložile KDK, posebno  
glede revizije ustave. »Riječ« pravi, da bo dr.  
Korošec v soboto odgovoril Savčiču.

## Zeppelin dosegel Francijo

v Friedrichshafen, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Z  
največjo napetostjo se pričakuje prihod »Zep-  
pelina« še tekom nocojšnjega večera. Vojaške  
čete za žaromete in pomožno moštvo za pri-  
stajanje je pripravljeno na prihod. V mesto je  
došlo že na stotine avtomobilov in trume ra-  
dovednežev s posebnimi vlakni. Smatra se, da  
prihod ni mogoč pred 10 zvečer. Domneva se  
celo, da bo dr. Eekener za slučaj, če bi došel  
še le pozno ponoči, rajši počakal v zraku do

jutra, ker bi ob dnevnem svitu mnogo lažje  
pristal.

v Pariz, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Zrakoplov  
»Graf Zeppelin« je ob 18.28 zahodnoevropske-  
ga časa dosegel francosko obalo, in sicer pri  
mali vasi San Brevis, južno od ustja Loire.  
Ob 18.43 je došel nad pristanišče Loire v  
Nantesu. Zrakoplov leti v višini 300 metrov s  
hitrostjo 80 do 100 km na uro.

## Seja ministrskega sveta

k Belgrad, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Na da-  
našnji seji vlade, ki se je vršila od 11 do 13 v  
predsedništvu vlade, so ministri poročali o  
svojih resornih zadevah. Med drugim se je ob-  
ravnavalo o zakonskem predlogu o sodniških  
takсах in o selitvenih stroških za državne  
uradnike. Minister Kujundžić je po seji izja-  
vil Vašemu dopisniku, da je zakonski predlog  
o posojilu monopolne uprave že sprejet in  
odposlan narodni skupščini. Obenem je mi-  
nister izjavil, da dobi Belgrad javne telefonske  
govornice. Minister Barič je potrdil, da bo  
zakon o monopolnem posojilu eden izmed  
prvih, ki bo sprejet v tem skupščinskem zase-  
danju. Zakonodajni odbor je sklican za pon-  
edeljek dne 5. novembra ob 4 popoldne.

## Razkol med radičevci v Solitu

č Split, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Med volivci  
HSS je prišlo za občinske volitve v Splitu do  
razcepa. Kljub zatrjevanju, da so vrste HSS  
složne, so danes radičevci vložili novo listo  
pod naslovom »Hrvatska seljačka neodvisna  
lista«. Na njej kandidirajo večinoma kmetje iz  
okolice. Predvsem Solinčani.

računati, in dejansko že v najbolj protiver-  
skih skupinah živahno razpravljajo o verskih  
problemih in revidirajo svoje odnose do vere.  
Tisti pa, ki zakrivajo oči pred tem tokom,  
so zapisani smrti.

Naša dolžnost je vzdržati krščanska na-  
čela v vsem javnem življenju.

Svetnikov, h katerim dvigamo danes po-  
gled, nam je treba zlasti v javnem življenju.  
To so pravi ozori in nosilci heroizma in idea-  
lizma, ki bi brez nebes na zemlji izginila.

## Dr. Trumbić v Parizu

k Belgrad, 31. oktobra. (Tel. »Slov.«) »Pravda« poroča iz Pariza, da je tja prispel  
dr. Trumbić. V pariških jugoslovanskih  
krogih se predpostavlja, da namerava  
dr. Trumbić priti v stik s francoskimi in an-  
gleškimi državniki, da bi jih zainteresiral za  
notranje stanje Jugoslavije in da bi jih pre-  
pričal o potrebi, da zapadne velesile svetujejo  
Belgradu rešitev srbsko-hrvatskega spora na  
način, da bi Hrvate zadovoljil. Trumbić bo  
ostal nekoliko dni v Parizu, nato pa se bo po-  
dal v London.

## Jezan je, ker izgublja

k Belgrad, 31. oktobra. (Tel. »Slov.«) Z  
ozirom na izjave Pribičevićeve, da volitve v  
Bosni niso bile svobodne, je danes član vlade  
izjavil časnikarjem: »On se huduje, ker iz-  
gublja. Ves narod v Bosni priznava, da so  
bile volitve svobodne, samo Pribičević tega  
ne priznava. Naj bi se v Hrvatskem vršile  
občinske volitve, pa boste videli, da Srbi ne  
bodo šli s Pribičevićem. Bosna je pokazala  
pot. Ta pot ne vodi k KDK, ampak k nam.  
To je glavno.«

## Belgrajske vesti

Nj. Vel. kralj je včeraj odpotoval v Topolo.  
Poslanci, ki ne prihajajo k sejam, (torej  
vsi poslanci KDK) ne dobe več 1. novembra  
dnevnice.

Dr. Stojadinovića, bivšega finančnega mi-  
nistra bodo radikalni kandidirali za predsednika  
finančnega odbora.

Seja demokratskega kluba bo 5. novembra.  
Dr. Hinko Stepančić iz Celja je imenovan  
za viš. dež. sod. svetnika I. 3.

## Jeza premaganih prvakov

Silno idilično in lepo je bilo včasih poli-  
tično življenje v Sloveniji. V ekstracimru so  
sedeli gospodje prvaki in pri dobro obloženi  
mizi govorili o našem narodu, ki je potrpež-  
ljivo in udano stal pred vratni ter bil vesel,  
da je sploh smel poslušati učeno govoreče  
gospode. Tako je vladal lep mir in nemotena  
harmonija. Eni so gospodovali in se dobro  
imeli, ljudstvo pa je bilo zaverovano v lepe  
besede in pozabilo na svoje trpljenje.

To trpljenje pa je rastle in rastle in po-  
stajalo vedno silovitejše, ker vse lepe besede  
ga niso niti najmanj zmanjšale. In na vse  
zadnje je postalo to trpljenje tako silno, da ga  
ljudstvo ni moglo več prenašati, da ni hotelo  
samo poslušati in delati za druge, temveč da  
je jasno terjalo tudi svojih pravic. Bilo je ko-  
nec idile, pričel se je boj med ljudstvom in  
prvaki, kakor so se takrat imenovali voditelji  
gospode. Slovenski narod se je razdelil v dva  
tabora, v tabor ljudstva in tabor gospode. Ta-  
koj se je jasno pokazalo, kdo je na eni in kdo  
na drugi strani. In videlo se je, da so na stra-  
ni gospode vsi, ki so mislili, da so nekaj bolj-  
šega, ki so se povečini sramovali svoje kmečke  
matere in kmečkega očeta. Na gosposki strani  
so se znašli vsi, ki so poznali le en ideal, da  
postanejo prav takšni, kakor so bil nemški me-  
ščani in zato so slepo te posnemali in postali  
liberalci, kakor so bili liberalci nemški meščani.  
Na drugi strani pa so se zbrali vsi, ki so se  
zavedali svojega kmečkega pokolenja in ki so  
ostali narodu zvesti tudi v najtežjih prilikah in  
ga zmagovito vodili v boju za njegove pravice.

Od solanih ljudi so bili le duhovniki tisti,  
ki so čisto stopili na stran ljudstva. Glavno  
pezo vsega boja proti prvaštvu, proti izkori-  
ščenju ljudstva so nosili ravno duhovniki, ki  
so bili na najbolj izpostavljenih mestih in ki  
so bili duša vsega boja. Zato pa je tudi njim  
veljala vsa jeza prvakov in zato je postal na-  
pad na duhovnike glavna točka liberalizma.  
Farska gonja to je bila kulminacija tega boja  
in še danes ni ta način boja prenehal, čeprav  
nima več nekdanjih surovih oblik.

V tem socialnem nasprotju je jedro vsega  
boja v slovenski politiki in tu je ključ za raz-  
umevanje liberalnega boja proti duhovščini.

Priznati je treba, da so imeli prvaki v res-  
nici mnogo vzrokov, da so bili jezni na duhov-  
nike in zlasti na one, ki so bili aktivni porci,  
ker njih zasluga je, da je prišel narod do svo-  
jih pravic in da je bil rešen prvaškega izko-  
riščanja.

Ze prvi boj, boj proti oderuštvi, je v ekstra-  
cimru zadel prve žrtve in marsikak prvak je  
moral izpremeniti svoje življenje, ker so od-  
padle oderuške obresti. A ta boj je bil šele  
začetek.

Skoraj nato se je pričel boj za politično  
moč in po vrsti v vseh zastopih je padla vlada  
prvakov in nastopila vlada ljudstva. Padle so  
liberalne občine, prišla je splošna volivna pra-  
vica, proti kateri so se prvaki uporno branili,  
prišla je vlada ljudstva v deželnem odboru, pri-  
šla je zmaga v državnem zboru in prišlo so  
vse druge zmage. Samo še vloga žalostnih mal-  
kontentov je ostala prvakov, in javnem življe-  
nju pa niso imeli več odločilne besede, ker ta  
je prišla v roke ljudstva, ki se je samo vsedlo  
k mizi in ni več stalo pred vratni. Največjo za-  
slugo za vse te zmage pa je imela narodno-  
zavedna in z narodom živeča slovenska duhov-  
ščina, zato pa je tudi njej veljala glavna jeza  
prvakov. Zato le predobro razumemo psovko  
o izdajalskem delu duhovščine. Ker je zapu-  
stila duhovščina šolano gospodo in prešla v  
vrste ljudstva, zato ji očitajo »izdajstvo«. A  
to »izdajstvo« je duhovščini le v največjo čast.

Po preobratu so mislili prvaki, da je prišel  
zopet njihov čas. Ker niso mogli dobiti ljud-  
skega zaupanja, so mislili potem Belgrada  
priti do politične moči. Tudi ta nada se jim je  
izjalovila in sicer za vedno. Mesto prvaka je  
ljudska stranka v vladi in tako krepko, da je  
celo duhovnik predsednik vlade.

Polom prvaške politike je popolen in v prvi  
vrsti vsled dela duhovnikov. In sedaj naj bi  
se še kdo čudil, če prvaško glasilo, da je  
naš klerus zapustil svoje ljudstvo, da je v tuji  
službi? Le predobro razumemo to kleveto in  
prav cenimo jezo, ki razjeda prvake, ker so  
odigrali. In zato je ta jeza samo nam v radost,  
ker je dokaz naše zmage in priznanje dela, ki  
ga je izvršila SLS z odlično pomočjo duhov-  
ščine.

Zato le obrekujte in klevetajte, ker za po-  
ražene prvake je to edina uteha. To vam pa  
privoščimo čisto iz srca. Jeza premagancev ne  
boli!

## Politična linija neresnice

So stranke, ki hodijo v političnem življenju dosledno in načelno svojo pot. Njih načelo je, da hočejo vse ali nič. Niso nikdar za kompromis, četudi ni nobeno načelo tangirano. Hočejo vse ali nič, če je tudi celo dejansko življenje, kakor se razvija, pred nami, ena sama velika veriga kompromisov. Naj pogine vse, mi se držimo tudi v popolnoma indiferentnih stvareh načelno opozicije, ne odnehamo, ne delamo kompromisov, se ne spuščamo v pogajanja, to je njihovo geslo. Tako je n. pr. skrajno krilo komunistov: Vse doseči potem proletarske revolucije, ali pa naj gre življenje svojo pot kakor hoče. Takih strank, ki bi imele z realnim življenjem tako malo stika, ni premno na svetu. So seveda načela, od katerih poštna stranka ne more popustiti nikdar. So pa tudi cilji, ki se dajo na ta ali drugi način doseči, uporablja se lahko taktika te ali one vrste, ki varuje načela, ki pa ustruja življenje polagoma in stopnjama k cilju.

To so stvari, ki so tako evidentne, da o njih pač ne bi bilo treba pisati, ko ne bi imeli pred seboj slovenskega liberalnega tiska, njegovih vernikov in pa seveda tudi edesarskih politikov. Vsi ti skušajo predstaviti najelementarnejše osnove vsega političnega življenja dan za dnem, s podpisi in brez podpisov, dosledno in načelno napačno, neresnično, zavito, in če le mogoče, zlobno do skrajne mere. V tem so dosledni in načelni kakor so komunisti načelni in dosledni v svoji politiki. V vsem drugem so nedosledni in nenačelni, dosledni in načelni pa sigurno v enem: v boju proti SLS so jim vsa sredstva dobra, moralna in nemoralna, resnična in neresnična. V tem ne izbirajo, v tem so dosledni, načelni, res do skrajnosti načelni. Ali ni za to našo trditve en sam veliki dokaz vse pisarjenje, vse politiziranje nasprotnikov od začetka do danes in do ostalo do konca. Če bi drugače delali, bi same sebe zatajili. Ta nenačelni boj je legitimacija za njihovo politično življenje. Ali naj navajamo konkretne primere? Kam bi nas dovedlo! Ne bilo bi konca!

Pa ne ali drugi primer moramo končno le znova pribiti. Proti Slov. ljudski stranki se bore načelno in dosledno — to jim moramo priznati — kakor da bi bila klerikalna stranka, v kateri imata škof in papež odločujočo besedo. Proti tej trditvi govorim in pišem lahko vsak dan, dokazuješ z najevidentnejšimi dokazi nje neistinitost in dejansko resničnost, vse zaman: načelno in dosledno gonijo svojo tezo naprej, ker jim pač to konvenira. Sami se pa predstavljajo za iskrene protiklerikalce v političnem življenju in načelne svobodomiselnice v kulturnem življenju. Ali ni za nauk vsakdanja hrana naprednjarske inteligence in politelligence? Pa recite, da to ni tako!

To načelo umišljene protiklerikalnosti velja za nje pa samo tako dolgo, dokler jim konvenira. Seveda jim to proti SLS vedno konvenira. Za svojo politiko jim ta doslednost in načelnost pa vedno ne konvenira. In takrat postanejo pa sami pravi pravcati klerikalci in zahtevajo tudi od predstavnikov Cerkve, da delajo klerikalno politiko v njihovem smislu. Ali ni stalo zadnje dni vse njihovo časopisje in njegovi čitatelji pod hipnozo pravega liberalnega klerikalizma? Ali niso naravnost od najvišje cerkvene oblasti zahtevali, da se upreže v njihov politični voz in da s svojimi sklepi in izjavami podpre njihovo politiko. In ko katoliški škofje tega niso mogli storiti in gotovo tudi niso hoteli storiti, ker se niso mogli in hoteli vmešavati v medstrankarsko borbo, tedaj jih je zopet minil njihov liberalni klerikalizem in — lop po škofih. Ali niso dalje polni hvale o onih hrvatskih duhovnikih, ki so pri duhov. društvu Vzajemnost sklenili neke resolucije, ki bi se dale po njihovem mnenju razlagati kot pohvala in odobritev njihove politike? Ali niso to evidentno jasni dokazi, kako hočejo vsepovsod angažirati cerkveno avtoriteto za svojo politično taktiko? Kako to vse lepo odbravajo, kako jim je to vse zaželeno in pravilno! Pa celo silno pobožni so v svojem političnem boju. Dasi stoje na čelu njihove akcije javni odpadniki, izraziti in javno poznani svobodomiselnici, a dosledno in načelno hočejo veljati v vseh svojih stremiljenjih za varuhe in zaščitnike verskih kulturnih idealov. V tem pogledu se zdi, da bi se radi merili — seveda brez sramu — celo z vsemi uradnimi predstavniki katolicizma. Ali hočete tudi za to trditve dokazov? Berite govore govornikov na celjskem shodu KDK. To oznanja načelno svobodomiselnost časopisja KDK od »Jutra«, »Domovinec«, do zagrebških bulvarskih listov in napoližidovskih glasil.

Če more biti taka linija na strani naših nasprotnikov v kulturnih vprašanjih, ni čudno če v tem pogledu naravnost rokmavhajo na strogo političnem polju. Predvčerajšnje »Jutro« je priobčilo članek z naslovom »Politična linija SLS«. Tu je prišla ta dosledna in načelna črta političnega boja naših nasprotnikov do naravnost idealnega izraza. V tem članku je vse na glavo postavljeno, a v svet gre s podpisi avtorjev kot suho pristno zlato. Povedano je tako, da nihče ne bi smel niti mogel dvomiti o resničnosti povedanega. Ali se naj spustimo v protidokazovanje? Čemu? Saj je vendar v boju proti SLS vse dovoljeno? Saj je vendar to načelo! In kam bi vodilo, ko bi morali

## Atentat na poljskega gen. konzula

v Praga, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Na poljskega generalnega konzula Tadeja Lubačevskega je bil danes izvršen atentat. Generalni konzul je k sreči ostal nepoškodovan, dočim so prijeli atentatorja, ukrajinskega emigranta Tadeja Nikolaja Aziuka. Pred atentatom je najprej pred sobo generalnega konzula razlil steklenico bencina, ga zažgal, potem pa zbežal, v veži pa je zadel na generalnega konzula, na katerega je ustrelil. Potem, ko je bil prijel, je Aziuk priznal, da je nameraval poljskega generalnega konzula ubiti baš danes, ko je spominski dan na poljsko izdajo. V nasprotnstvu s tem je pa potem trdil, da je na generalnega konzula, katerega ne pozna, streljal, ker ga je smatral za neko drugo osebo.

Pri atentatorju Aziuku so našli izvod nekake liste tajne ukrajinske vojaške zveze, kateri je pripadal. V tej številki se nahaja oklice ukrajinske vojaške organizacije, da bodo Ukrajinci na smrtno obsodbe poljskih oblasti proti Ukrajincem radi svojčasnega napada na poštno poslopje v Lvovu odgovarjali s posameznimi terorističnimi nastopi proti zastopnikom poljske vlade in poljskih oblasti. Smatrati je

torej, da je bil atentat politične narave. Aziuk se je dal najprej prijaviti pri konzulu radi potnega lista, potem pa je zapustil čakalnico konzulata, razbil steklenico z bencinom, zažgal in zbežal. Na generalnega konzula, ki je hitro pritekel, ko se je javila vest o požaru, je streljal od zadaj in je le srečen slučaj, da krogla konzula ni zadela. Aziuk je hotel zbežati, pa so ga prijeli. Prej je še vrgel proč revolver, ki ga pa niso našli ter ga je najbrž pobral kak sozarotnik, ki ga niso mogli ugotoviti.

v Praga, 31. okt. (Tel. »Slov.«) »Prager Presse« piše: To obsodbe vredno dejanje pomeni hudo žalitev češkoslovaškega gostoljubja in ga bo pristojno sodišče gotovo kaznovalo tako, da se bo vsem zločincem v bodoče onemogočilo zlorabljanje češkoslovaške gostoljubnosti.

Dopisni urad poroča, da se atentator ne piše Aziuk, temveč Paziuk, rojen 1. 1899. Gen. konzul Lubačevski je rojen 1895, študiral je na Dunaju, bil v vojni avstrijski častnik, potem vicekonzul v Zagrebu, nato konzul v Lille, začetkom lanskega leta pa je postal generalni konzul v Pragi.

## Spor v francoski vladi

v Pariz, 31. oktobra. (Tel. »Slov.«) Čl. 70. in 71. francoskega finančnega zakona, s katerima se ukinjajo nekatere določbe laiške zakonodaje, sta povzročila sedaj resen spor v vladi. Herriot zahteva zavrnitev obeh členov ter je napadel tudi radikalnega notranjega ministra Sarrauxa, ki je branil oba člena pred generalnim svetom v Carcassonu. Napadel je tudi ministrskega predsednika Poincaréja, ki se je v Caenu izrazil o tem vprašanju zelo rezervirano, dočim ga je Briand branil. Queille in Poincaré pa sta se postavila na stran Herriota.

v Pariz, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Po včerajšnjih nastopih v francoskem ministrskem svetu radi čl. 70 in 71 finančnega zakona pišejo ne-

kateri francoski listi po krivici o resnem ogrožanju kabineta. Kakor pri vseh prejšnjih težkah, tako se bo najbrže tudi sedaj našel kompromis, ki bo nudil ministrom vsaj potrebno kritje napram strankam. Zdi se, da gre za to v tem trenutku posebno radikalnim socialnim ministrom, ki so začeli s tem novim sunkom.

### Pogreb ustrreljene žrtve.

Danes je bil pogreb v Ponsu ustrreljenega rojalista in sicer v kraju Rocheforta. Kljub temu, da so se odrekli cerkveni obredi za člane »Action française«, se je udeležila pogreba katoliška duhovščina, ker je ustrreljeni rojalist še pred smrtjo v zadnjem trenutku sprejel predpisano odpovedno formulo in se spovedal.

## Italijanska vohunska afeta se razpieta

Pariz, 31. oktobra. (Tel. »Slov.«) V italijanski vohunski aferi je bil sedaj prijel v Parizu tudi Mazzacanijev privatni tajnik Rosetti. Priznanje Mazzacanija in Vanellija ter najdeni dokumenti dokazujejo, da obstoja velika italijanska vohunska centrala v Švici. Naročitelji želijo posebno natančno poročilo o orožju francoske armade, za katerega pošiljanje v Italijo je bil napravljen avtomobil s posebno karoserijo.

## Drobne vesti

Nobile je odpuščen iz italijanske vojske.

Lansing umrl. Wilsonov državni tajnik iz časa nevtralnosti Amerike Robert Lansing je v tork v New Yorku umrl radi srčne bolezni v starosti 64 let.

V romunski poslanski zbornici je bila danes slavnostna seja ob desetletnici obstoja češkoslovaške republike.

V Nemčiji se odpravi smrtna kazen. Pri začasnem glasovanju v odboru nemškega državnega odbora za kazensko pravo, je bila smrtna kazen odpravljena.

Umril vsled gladovne stavke. Marseilski morilec žensk Rey je umrl v marseilskih zaporih vsled svoje stradalne stavke.

## Odklonjena demisija dr. Engliša

v Praga, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Finančni minister dr. Engliš je danes podal demisijo, ki pa ni bila sprejeta. Dr. Engliš bo nastopil daljši dopust, med tem časom pa ga bo zastopal trgovinski minister Novak. Ker bo po decembrskih volitvah v deželne zastope, prišlo najbrže do rekonstrukcije kabineta, bo dr. Engliš takrat zopet prevzel finančno ministrstvo ali pa definitivno odstopil. Dr. Engliš je danes že nastopil svoj dopust.

## Se ena hiša bi se skoraj porušila

v Praga, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Pri petnadstropni novi hiši v Žižkovu je danes dopoldne stavbni mojster opazil nevarne razpoke in o tem takoj obvestil gasilce. Preiskava je dognala, da je bil srednji stebel napravljen iz slabe opeke, nakar so takoj zgradili pomožni stebel iz betona in s tem stavbo zavarovali.

## Pred stavko 220.000 delavcev

v Berlin, 31. okt. (Tel. »Slov.«) V zahodnonemškem industrijskem ozemlju se bo začel ogromen delavski boj, v katerega bo zapletenih 220.000 delavcev. Kljub temu, da je delavski minister Wiesel izjavil, da je izrek razsodišča obvezen, vztraja zapodnonemško težka industrija pri svojih napovedanih odredbah za izključitev delavcev, vsled česar bo najbrže jutri vsa nemška težka industrija na zapadu ustavila obrat.

vsako vrstico, da skoraj vsako besedo popravi. Ustavimo se pa vendar samo pri dveh, treh vrsticah, ki so najbolj evidentno neresnične, za katere je nebroj prič, da je ravno nasprotno res, pa vendar avtor apodiktično razglasa svoje trditve za absolutno nedotakljive in kakor vsem znano resnične.

Začnimo: »V marcu leta 1925. je gosp. Korošec zapustil Radiča. Kot vzrok je navedel SLS, da je Radič zapustil svoj program in izdal g. Korošca. Torej načelnost in doslednost sta pripeljala SLS do tega koraka. itd.« In resnica, za katero je najmanj 100 prič? Takrat je obstojal organiziran blok opozicije iz Davidovičevih demokratov, Radičevcev, SLS in JMO, g. Radič je pa sedel po milosti PP-režima, v katerem sta igrala gg. ministra Pribičević in Žerjav vidno vlogo, v zagrebških zaporih. Mimogrede povedano: Njihov današnji heroj Radič je veljal njim tedaj, ko so imeli državne vaje v rokah, za kriminalen tip, ki ga treba preganjati in zapirati do neskončnosti. Gosp. Radiču se po volitvah ni več ljubilo sedeti v zaporih. In tako je na eni strani imel pozavarovalnico v bloku opozicije, za njenim hrbtom se je pa po svojih zaupnikih — v začetku brez vednosti svojih zavetnikov — prav pridno pogajal z rajnikom g. Pašičem. Stvar pa ni ostala dolgo prikrita in na seji izvršilnega odbora bloka opozicije so člani g. Pavla Radiča prav poštno prijeli. Gosp. P. Radič se je odrezal, da pač ne more pustiti, da bi toliko hrvatskih kmetov trpelo, bilo preganjanih, zaprtih, od tedajnjega Pribičević — Žerjavovega režima in da mora Radič tega pri g. Pašiču posredovati. Prosil je odbor, da sme še nadalje posredovati. Kakor mnogokrat na svetu, tako so tudi

takrat nekateri Radičevci končno le izdali, da se Radič pogaja za vstop v vlado. Zopet je bila seja izvršilnega odbora bloka opozicije, Radičevci so pa vse očitke odločno zavračali, češ da jih klevetajo, da ni nič resničnega na teh vestih itd. Ko je bilo za vstop v vlado že vse gotovo — izdali so to zopet Radičevci — je bila zopet sklicana seja izvršilnega odbora združene opozicije — to je bilo teden dni pred onim znanim potokolom — pa g. Radič se ni več prikazal na sejo, dasi so ga nad dve uri čakali. Brez slovesa in brez opravičila in brez javljenja so šli Radičevci z razpetimi jadrji v vlado, g. Pribičević in Žerjav pa iz vlade. G. Pucelj danes trdi, da je g. Korošec zapustil g. Radiča. Kaj naj človek misli o takih drznih trditvah, ki si jih avtor upa še podpisati s svojim imenom? Ali smo vsi sami norci na svetu?

In drugo! »Gosp. minister Kulovec, ki je bil edini v Belgradu od SLS v tistih prazniških dneh, itd. (namreč v Veliki noči leta 1927).« In ves svet ve, da je bil v Belgradu tudi podnačelnik kluba, g. Sušnik. In ves svet ve, da je to, kar trdi g. Pucelj v tem stavku dalje, od kraja do kraja neresnično, in vendar se ponovno servira za golo resnico in to navaja za dokaz načelne polemike.

V teh navedenih slučajih je dovolj prič na razpolago, to se da vse striktno dokazati, in vendar se držno in res bahaško-junaško argumentira proti SLS. Kaj naj šele rečemo o drugih stvareh, ki zavise več ali manj od samega presojanja opazovalca!

Mislimo, da v naslovu opravičeno govorimo o politični liniji — neresnice. V tej liniji so vsi naši domači nasprotniki resnično načelni in dosledni.

## Kdo bo sarajevski župan

Sarajevo, 29. oktobra.

Včerašnje občinske volitve so mirno potekle. Zanimanje meščanov je bilo zelo slabo. Vsega skupaj je glasovalo 58% volivcev, ker jih je od 21.152 glasovalo samo 12.269. Kolonik je bil 341. Po listah so dobili: I. JMO 3722 glasov, 11 mandatov; II. delavci in nametščenci 250 glasov, nobenega mandata; III. samostojni demokrati 391 glasov, 1 mandat; IV. Jevr. čarš. omladina in Poale Cion 698 glasov, 2 mandata; V. HSS 2427 glasov, 7 mandatov; VI. demokrati 142 glasov, nobenega mandata; VII. obrtniki 149 glasov, nobenega mandata; VIII. Halilbašić 514 glasov, 2 mandata; IX. delavsko-kmečki republikanski blok 229 glasov, nobenega mandata; X. muslimanska meščanska lista 519 glasov, 2 mandata, drugi z ostankom; XI. meščanska lista 367 glasov, 1 mandat; XII. židovska lista 947 glasov, 3 mandate; XIII. radikali 2014 glasov, 6 mandatov.

Dobili smo zakonito mestno zastopstvo. Volitve so se vodile v glavnem v znaku strankarskih borb. Vseeno se z interesom pričakuje prva seja, kjer naj bi se konstituiral občinski svet. Sestati se mora v roku osmih dni.

Sedaj se samo od sebe vsiljuje vprašanje, kdo bo pri omenjeni razcepljenosti občinskih svetnikov in pri takem številu list izvoljen za župana. Mišljenja so razcepljena. Nekateri mislijo, da se bo HSS (7 mandatov) združila v naši občini kakor tudi v oblasteh z JMO (11—12 mandatov) in da se bo župan izvolil z 18 35 občinskih svetovalcev iz vrst JMO (g. dr. Mehmed Spaho, oziroma Edhem Bičakčić, ker bi prvi kot minister odstopil. To sodelovanje smatrajo za sigurno, posebno, če pride do političnih sprememb v Belggradu.

Drugi so zopet mnenja, da bo sarajevska KDK, četudi je nastopila sporazumno s katoliško akcijo in hrvatskim prosvetnim društvom »Napredak«, ostala dosledna zaključku vodstva KDK glede bojkota režimskih ljudi in strank, ter da zaradi tega ne bo prišlo do sodelovanja med HSS in JMO.

Važno vlogo pri tem igrajo sarajevski radikali z g. dr. Srškičem, ki so se »izjavili« proti četvrti koaliciji, čeprav njihovi poslanci še vedno sede v klubu vladine večine. Obstoji verzija, da so zastopniki zagrebških radikalov sporočili vodstvu KDK v Zagreb, da bodo, če bo dobila KDK pri občinskih volitvah v Sarajevu več mandatov (ima jih 8) od radikalov (imajo jih 6), predložili za mestnega župana nosilca liste (g. dr. Vojo Besaroviča) in da jih bodo podpirale pri tem manjše skupine: Mustajbeg Halilbašić (2), židje (5). To bi bilo 21 od 35 odbornikov. Ker obstoji možnost, da bi se g. Besarovič radi svojega poslanskega dela odrekal, bi prišel po tej verziji v poštev kot kandidat za župansko mesto njegov naslednik na listi g. Milan Cuković.

Tretja verzija pravi, da bi imel postati župan dr. Nikola Andrijašević, ki uživa splošne simpatije mesta Sarajeva in ki bi radi tega lahko zbral okoli svoje osebe vsaj dve tretjini odbornikov. Naravno, da bi ti dve tretjini mogli voditi občino in sprejeti proračun. Ta najverjetnejša verzija bi bila tudi za mesto najboljša in najbolj rešilna. Kajti na čelo obč. uprave bi prišel človek odličnih sposobnosti, ki bi mogel našo občino postaviti v vrsto prvih občin v državi. Kot politik se ni izpostavljala, pa odlični kulturni delavec in poznavalec razmer. Njegova oseba bi bila vez, ki bi trajno vezala skoro dve tretjini vseh izvoljenih občinskih odbornikov.

Naj bo že kakor koli — v mestu se o teh treh kombinacijah zelo mnogo razpravlja. To je tudi vzrok, da se prva seja mestnega zastopstva pričakuje z velikim zanimanjem. Mestna inteligenca bi najrajši hotela, če bi se uresničila tretja možnost, ker bi Sarajevu princelja največ koristilo in napredka. Stipa Ančič.

## Logika časopisja KDK

Vsi časopisi KDK pišejo po vrsti, kako silen je bil pritisk oblasti in kako da je politika delala volitve. V isti sapi pa poročajo isti listi, kako da je HSS sijajno napredovala in kako da v ljubiškem okraju radikali niso mogli postaviti niti kandidatne liste. Logika torej KDK ni priljubljena.

Radičevski list bo menda res še iznašel palico, ki tolče na obeh koncih nakrat.

## Hmelj

Nürnberg, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Tukajšnji trg je bil danes čisto brez posla. Nič ni bilo pripeljane blaga in tudi nobenih prodaj ni bilo.

### KOVINE.

v London, 31. okt. (Tel. »Slov.«) Baker: per kasa 67.375—67.4375, tri mesece 67.875—67.9375. Elektroli 74.75—75.25. Cin: per kasa 227.25—227.5, tri mesece 221.75—222. Svinec 22, tuji 21.75. Cink: bližnji 24.0625, tuji 24.375. Aluminij: tuzemski 95, inozemski 100. Antimon reg.: 59.5—60. Bela pločevina: 18.125. Zlivo srebro 23—23.25. Nikel: tuzemski 175, inozemski 175. Wolfram: 16.625. Platina: surova 17. Srebro: 26.75—26.8125. Zlato: 84.115.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Oblačno, od časa do časa dež, nižja temperatura, severozahodni vetrovi. — Vzhodni rob Alp: Večinoma oblačno, deloma dež, v dveh do treh dneh verjetno nastop mraza. — Južne Alpe: Oblačno, obilno deževje.